

Wprowadzenie do informatyki

Jerzy Nawrocki
Wydział Informatyki
Politechniki Poznańska

Informatyka jako dziedzina wiedzy

Wprowadzenie do informatyki

Cel przedmiotu

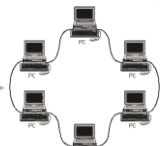
Pokazać informatykę jako interesującą dziedzinę wiedzy, o dużym znaczeniu praktycznym.

Informatyka jako dziedzina wiedzy (2)

Wprowadzenie do informatyki

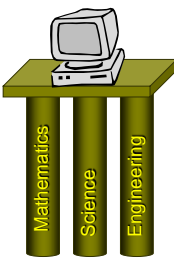
Co to jest „informatyka”?

Dziedzina wiedzy zajmująca się problemami

- przetwarzania danych,
- przechowywania danych
- przesyłania danych

Wprowadzenie do informatyki

Trzy filary informatyki

- Matematyka
- Nauki ścisłe (science)
- Inżynieria

Informatyka jako dziedzina wiedzy (4)

Wprowadzenie do informatyki

Towarzystwa informatyczne

- ACM = Association for Computing Machinery**
<http://www.acm.org/>
- IEEE = Institution of Electrical & Electronics Engineers**
IEEE CS = IEEE Computer Society
<http://www.computer.org/>
- IFIP = International Federation for Information Processing**
<http://www.ifip.org>

Informatyka jako dziedzina wiedzy (5)

Wprowadzenie do informatyki

Towarzystwa informatyczne

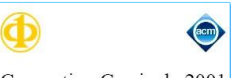

- Polskie Towarzystwo Informatyczne**
<http://www.pti.org.pl/>
- Polska Akademia Nauk, Komitet Informatyki**
<http://www.ki.pan.pl/>

Informatyka jako dziedzina wiedzy (6)

Wprowadzenie do informatyki

Computing Curricula 2001 – Knowledge Areas

Computing Curricula 2001
Computer Science

— Final Report —
(December 15, 2001)

- Struktury dyskretne
- Podstawy programowania
- Algorytmy i złożoność
- Architektura i organizacja
- Systemy operacyjne
- Obliczenia w sieciach
- Języki programowania
- Komunikacja człowiek-komputer
- Grafika i wizualizacja
- Systemy inteligentne
- Zarządzanie informacją
- Spoleczne aspekty informatyki
- Inżynieria oprogramowania
- Obliczenia i metody numeryczne**

Informatyka jako dziedzina wiedzy (7)

Wprowadzenie do informatyki

Cel wykładu

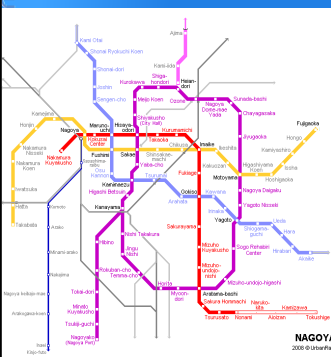
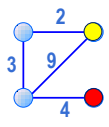

Zaprezentować „klimat” każdego z obszarów informatyki.

Informatyka jako dziedzina wiedzy (8)

Wprowadzenie do informatyki

Struktury dyskretne

Graf nieskierowany

$G = \langle V, E \rangle$
 $E \subset \{ \{a, b\} : a \in V, b \in V, a \neq b \}$

NAGOYA Subway
2008 © Schirbel, M. (P. Schirbel)

Informatyka jako dziedzina wiedzy (9)

Wprowadzenie do informatyki

Struktury dyskretne

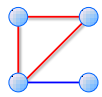

Graf skierowany

$G = \langle V, A \rangle$
 $A \subset V \times V$

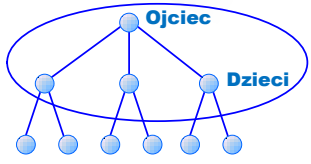
Informatyka jako dziedzina wiedzy (10)

Wprowadzenie do informatyki

Struktury dyskretne

Graf z cyklem

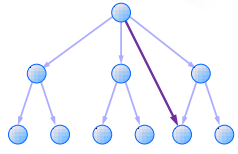

Drzewo

Informatyka jako dziedzina wiedzy (11)

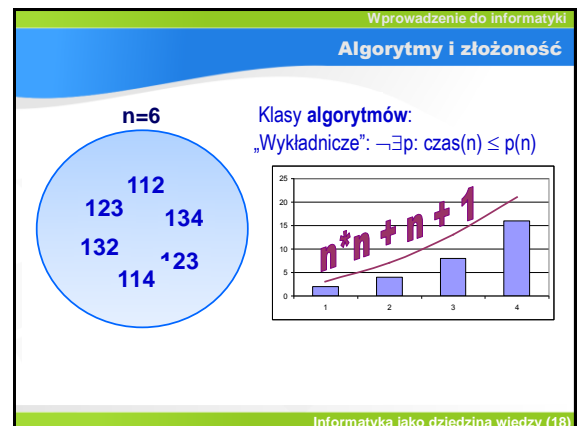
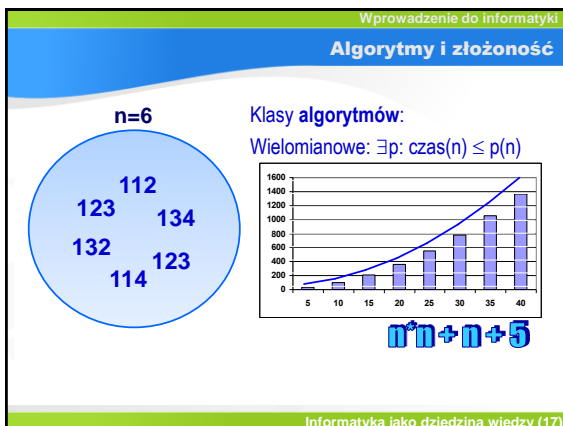
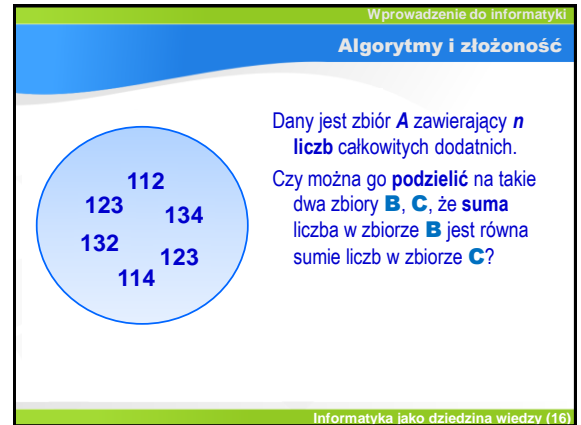
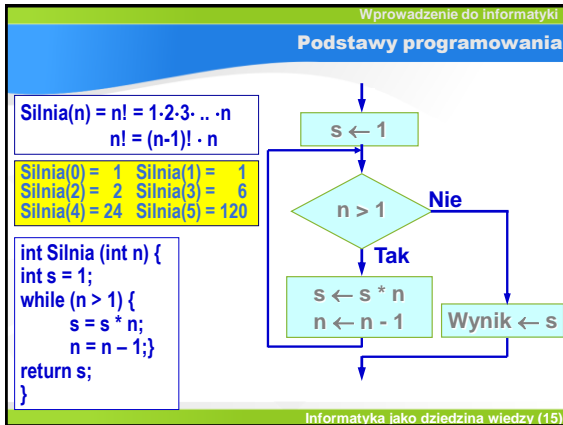
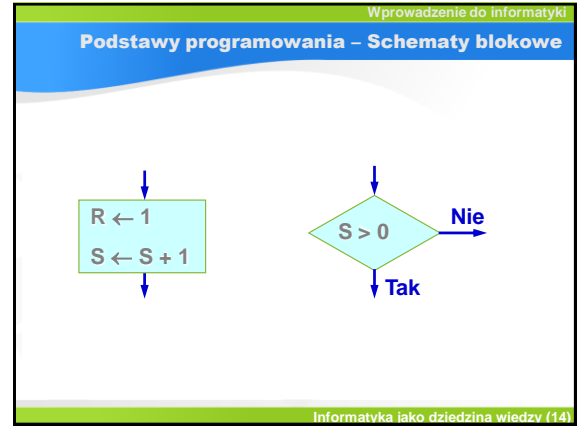
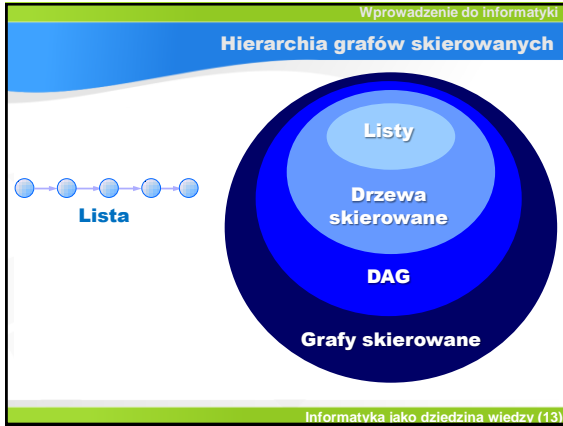
Wprowadzenie do informatyki

Struktury dyskretne

Acykliczny graf skierowany (DAG)

Informatyka jako dziedzina wiedzy (12)

Wprowadzenie do informatyki

Algorytmy i złożoność

n=6

Klasy algorytmów:
„Wykładnicze”: $\neg \exists p: \text{czas}(n) \leq p(n)$

$\forall k \exists n_0 n \geq n_0 \Rightarrow 2^n > n^k$

2^n

Informatyka jako dziedzina wiedzy (19)

Wprowadzenie do informatyki

Algorytmy i złożoność

n=6

Klasy algorytmów:
Wielomianowe: $\exists p: \text{czas}(n) \leq p(n)$
„Wykładnicze”: $\neg \exists p: \text{czas}(n) \leq p(n)$

Klasy problemów:
Wielomianowe: $\exists$ alg. wielomianowy
NP-trudne: najpraw. $\neg \exists$ alg. wielomian

Informatyka jako dziedzina wiedzy (20)

Wprowadzenie do informatyki

Bioinformatyka

Combinatorial Analysis of 2D-NOESY Spectra in Nuclear Magnetic Resonance Spectroscopy of RNA Molecules

dr Marta Szachniuk

Informatyka jako dziedzina wiedzy (21)

Wprowadzenie do informatyki

Granice obliczalności

Permutacja zbioru = sekwencja pojedynczych wyst. elementów
Permutacje zbioru {A}: A
Permutacje zbioru {A, B}: BA, AB
Permutacje zbioru {A, B, C}: CBA, BCA, BAC
CAB, ACB, ABC

$C(1) = 1$ ns
 $C(2) = 2 \cdot C(1) = 2$ ns
 $C(3) = 3 \cdot C(2) = 6$ ns
 $C(n) = n \cdot C(n-1) = n! \cdot C(1)$

...

$C(26) = \dots?$

Informatyka jako dziedzina wiedzy (22)

Wprowadzenie do informatyki

Problem stopu

Dany jest podprogram X. Czy ten podprogram skończy obliczenia w skończonym czasie?

```
function ZatrzymaSię(P: procedure): Boolean;
{ ??? }

procedure X;
{ while ZatrzymaSię(X) do ; }
```

Informatyka jako dziedzina wiedzy (23)

Wprowadzenie do informatyki

Problem stopu

Wniosek:
Problem stopu jest nierozstrzygalny

Informatyka jako dziedzina wiedzy (24)

Wprowadzenie do informatyki

Architektura i organizacja

0	0
1	0
2	0
3	0
4	0
5	0

0	10
1	21
2	32
3	333
4	444
5	555
6	43
7	54
8	65
9	111
10	222
11	333

Jest mała i szybka pamięć operacyjna i duża lecz wolna pamięć dyskowa.

Jak zbudować z nich pamięć, która byłaby duża i szybka?

Informatyka jako dziedzina wiedzy (25)

Wprowadzenie do informatyki

Tom Kilburn i M.Lanigan; komputer Atlas (1959)

Informatyka jako dziedzina wiedzy (26)

Wprowadzenie do informatyki

Architektura i organizacja

0	10
1	21
2	32
3	0
4	0
5	0

0	10
1	21
2	32
3	333
4	444
5	555
6	43
7	54
8	65
9	111
10	222
11	333

Pamięć wirtualna

Odczyt komórki o adresie 1

Informatyka jako dziedzina wiedzy (27)

Wprowadzenie do informatyki

Architektura i organizacja

0	111
1	222
2	333
3	43
4	54
5	65

Tablica stron	
str	blok jest
0	0 0
1	0 0
2	3 1
3	0 1

0	10
1	21
2	32
3	333
4	444
5	555
6	43
7	54
8	65
9	111
10	222
11	333

Pamięć wirtualna

Odczyt komórki o adresie log. ladr:

$str = ladr / 3$

$prz = ladr \bmod 3$

$fadr = blok(str) + prz$

Informatyka jako dziedzina wiedzy (28)

Wprowadzenie do informatyki

Systemy operacyjne

Jak uniknąć zastoju w systemie?

AllocateLP;
AllocateHD;
UseHDandLP;
ReleaseHD;
ReleaseLP;

Informatyka jako dziedzina wiedzy (29)

Wprowadzenie do informatyki

Systemy operacyjne

Ale proste!

AllocateLP;   AllocateHD;
AllocateHD;   AllocateLP;
UseHDandLP;   UseHDandLP;
ReleaseHD;   ReleaseLP;
ReleaseLP;   ReleaseHD;

Informatyka jako dziedzina wiedzy (30)

© Jerzy Nawrocki, Wprowadzenie do informatyki

Wprowadzenie do informatyki

Systemy operacyjne

AllocateLP;	STOP	AllocateHD;	STOP
AllocateHD;		AllocateLP;	STOP
UseHDandLP;		UseHDandLP;	
ReleaseHD;		ReleaseLP;	
ReleaseLP;		ReleaseHD;	

Informatyka jako dziedzina wiedzy (31)

Wprowadzenie do informatyki

NC: Obliczenia w sieciach

Wydawnictwo Naukowe PWN
2003 r.
ISBN: 83-01-14090-9
Wydanie: Pierwsze
Objętość: s. 480
Format: 16,5x24 cm
Okładka: Miękka

Informatyka jako dziedzina wiedzy (32)

Wprowadzenie do informatyki

Carrot2

dr Dawid Weiss

Informatyka jako dziedzina wiedzy (33)

Wprowadzenie do informatyki

Carrot2

European Academic Software Award
EASA 2004
This is to certify that the project
Carrot2
has been awarded a special prize for
RESEARCH TOOLS
in the Field of EASA 2004.

Informatyka jako dziedzina wiedzy (34)

Wprowadzenie do informatyki

Języki programowania

```

    .pas → [Analizator] → [Generator] → .exe
    
```

Informatyka jako dziedzina wiedzy (35)

Wprowadzenie do informatyki

Języki programowania

Dany jest ciąg cyfr, nawiasów, znaków +, -, *, /.

Czy ten ciąg jest poprawnie zbudowanym wyrażeniem arytmetycznym?

$1 + 2 * 3 = 7$

$1 + * 2 3 = ???$

Informatyka jako dziedzina wiedzy (36)

Wprowadzenie do informatyki

Diagram sekwencji

Diagram pr

Informatyka jako dziedzina wiedzy (37)

Wprowadzenie do informatyki

Tryby świadomego działania mózgu

Ruchy sakadyczne

Tryb eksploracyjny

Tryb planowania

Informatyka jako dziedzina wiedzy (38)

Wprowadzenie do informatyki

Pseudo-okulary: Jazz Multisensor

Wprowadzenie do informatyki

Pseudo-okulary: Układ Transmisji danych

Informatyka jako dziedzina wiedzy (40)

Wprowadzenie do informatyki

Central System Unit

Informatyka jako dziedzina wiedzy (41)

Wprowadzenie do informatyki

Grafika i wizualizacja

Jak odwzorowywać na ekranie obiekty 3-wymiarowe w czasie rzeczywistym?

Informatyka jako dziedzina wiedzy (42)

© Jerzy Nawrocki, Wprowadzenie do informatyki

Wprowadzenie do informatyki

Systemy inteligentne

Politechnika Poznańska
Politechnika Poznańska
politechnika Poznańska

Jak rozpoznawać obrazy lub pismo?

Informatyka jako dziedzina wiedzy (44)

Wprowadzenie do informatyki

Zarządzanie informacją

Pesel	#Głów	Dochód
70010112345	4	48000
56062877777	3	33000

Pesel	Imię	Nazwisko
70010112345	Jan	Klinton
56062877777	Ewa	Busz

Jak manipulować dużą ilością danych?

Podaj nazwiska tych, u których dochód na głowę > 11 000 zł

Informatyka jako dziedzina wiedzy (45)

Wprowadzenie do informatyki

Therac-25

AECL (Atomic Energy Canada Limited)

Naświetlanie rentgenowskie – leczenie raka

1983-87

6 poparzeń (niektóre ze skutkiem śmiertelnym)

Informatyka jako dziedzina wiedzy (46)

Wprowadzenie do informatyki

Pracochłonność testowania

Testowanie: ~ % - % całkowitej pracochłonności.

Testowanie systemów krytycznych: % - % całkowitej pracochłonności (!)

Roger S. Pressman

-- Roger Pressman'97

Informatyka jako dziedzina wiedzy (47)

Wprowadzenie do informatyki

Obliczenia i metody numeryczne

$2x = 10$

$3x = 1$

$x^2 = 2$

Jak rozwiązać układ równań lub pojedyncze równanie?

Informatyka jako dziedzina wiedzy (48)

Wprowadzenie do informatyki

Obliczenia i metody numeryczne

$$\sqrt{a^2 + b^2} = a\sqrt{1 + (b/a)^2} = b\sqrt{1 + (a/b)^2}$$

```

begin
a:= 3e-25; b:= 4e-25;
if a > b then
  m:= a*sqr(1+ (b/a)*(b/a))
else
  m:= b*sqr(1+ (a/b)*(a/b));
writeln(m)
end.
```

0.000000000E+00 $\neq$ **5.000000000E-25**

Informatyka jako dziedzina wiedzy (49)

Wprowadzenie do informatyki

Program wykładów

Nr	Tytuł wykładu
1	Informatyka jako dziedzina wiedzy
2	Programowanie Imperatywne I C
3	Od algebry Boole'a do komputera
4	Asembler I koncepcja von Neumanna
5	Przetwarzanie tekstów I AWK
6	Systemy operacyjne I procesy współbieżne
7	Metody numeryczne
8	Struktury danych I Inżynieria oprogramowania
9	Sztuczna Inteligencja I język naturalny
10	Kompiatory
11	Komputerowe systemy sterowania
12	Bazy danych
13	Sieci komputerowe I www
14	Zasady skutecznego działania
15	Prawne I etyczne aspekty Informatyki

Informatyka jako dziedzina wiedzy (50)

Wprowadzenie do informatyki

2 wersje językowe

Poniedziałek, **13:30**, sala A:
wersja angielska

Poniedziałek, **15:15**, sala C4:
wersja polska

Informatyka jako dziedzina wiedzy (51)

Wprowadzenie do informatyki

Regulamin przedmiotu

Konsultacje:
J.Nawrocki: pon., godz. 17:00 – 18:00, pok. 109 CW
jerzy.nawrocki@put.poznan.pl

Oszacowanie pracochłonności (godz.) dla **Inf**:

- 30 wykłady
- 30 laboratoria
- 15 bieżąca powtórka treści wykładowych
- 60 studia literaturowe i przygotowanie do ćw. lab.
- 15 przygotowanie do egzaminu

150 RAZEM (5 ECTS)

Informatyka jako dziedzina wiedzy (52)

Wprowadzenie do informatyki

Regulamin przedmiotu

Wymiar przedmiotu:

AiR: 30w + 15lab, Egzamin, 5 ECTS
Bio: 30w + 30lab, Egzamin, 4 ECTS
Inf: 30w + 30lab, Egzamin, 5 ECTS
Inf-z: 10w + 10lab, Egzamin, 3 ECTS

Obecność:
na wykładach – nieobowiązkowa
na ćwiczeniach – obowiązkowa

Sposób bieżącej kontroli wyników nauczania:
sprawdziany na ćwiczeniach lab.

Informatyka jako dziedzina wiedzy (53)

Wprowadzenie do informatyki

Egzamin

Termin: Ustali dziekanat

Zadania/pytania: od 0 do 10 pkt za zadanie

Od 56% pkt 3.0; od 66% pkt 3.5; od 76% pkt 4.0, ...

Indeks lub legitymacja

Kalkulatory zabronione

Pisemny (1. termin): 1 kartka „ściąg” formatu A4 (obie strony)

Informatyka jako dziedzina wiedzy (54)

© Jerzy Nawrocki, Wprowadzenie do informatyki

Wprowadzenie do informatyki

Prowadzący ćwiczenia

Mgr inż. Maciej Antczak
maciej.antczak@put.poznan.pl

Zajęcia: 5 x AiR
4 x Inf

Konsultacje:
wt. 9:15 – 10:15; pt. 9:30 – 10:30
pok. 227G, PON, Wieniawskiego

Informatyka jako dziedzina wiedzy (55)

Wprowadzenie do informatyki

Prowadzący ćwiczenia

Mgr inż. Arkadiusz Hoffa
arkadiusz.hoffa@cs.put.poznan.pl

Zajęcia: 2 x Inf
3 x Inf-z

Konsultacje:
piątki, 9:00 – 10:30
pok. 227G, PON, Wieniawskiego

Informatyka jako dziedzina wiedzy (57)

Wprowadzenie do informatyki

Prowadzący ćwiczenia

Mgr inż. Szymon Wąsik
szymon.wasik@cs.put.poznan.pl

Zajęcia: 5 x AiR
2 x Bio
4 x Inf

Konsultacje:
czwartki, 10:30 – 12:00
???

Informatyka jako dziedzina wiedzy (58)

Wprowadzenie do informatyki

Prowadzący ćwiczenia

Mgr inż. Wojciech Frohberg
wojciech.frohberg@cs.put.poznan.pl

Zajęcia: 1 x Inf
1 x Inf-z

Konsultacje:
poniedziałki, 16:40 – 18:00
???

Informatyka jako dziedzina wiedzy (59)

Wprowadzenie do informatyki

Prowadzący ćwiczenia

Mgr inż. Michał Kierzynka
michal.kierzynka@cs.put.poznan.pl

Zajęcia: 1 x Inf
2 x Inf-z

Konsultacje:
poniedziałki, 11:15 – 12:45
pok. 227K, PON, Wieniawskiego

Informatyka jako dziedzina wiedzy (60)